

Läsnyckel

Kung Arthur och riddarna av runda bordet

Återberättad av: Peter Gotthardt

Illustratör: Sussi Bech

Berättelserna om Kung Arthur och hans riddare är ursprungligen en samling keltiska legender som har levt vidare ända sedan 900-talet.

I *Kung Arthur och riddarna av runda bordet* återberättas några av dessa legender, med ett modernt språk och i en förenklad tappning, för att fler ska kunna ta till sig berättelserna om Kung Arthur och hans riddare.

Boken innehåller illustrationer som för tankarna till ett seriealbum. De serieliknande bilderna och pratbubblorna både kompletterar texten, och tillför den en extra läst dimension.

Boken ligger på fyra av fem på Hegas lästskala vilket innebär att *Kung Arthur och riddarna av runda bordet* lämpar sig bäst för lite äldre barn och ungdomar.

Innan du läser

Titta på bokens framsida. Vad tror du att det här är för typ av bok? Under vilken tid tror du att den utspelar sig? I vilken del av världen? Har du läst någon annan bok där handlingen utspelar sig så långt tillbaka?

Läs bokens baksidestext. Vet du vad en legend är? Känner du till något sedan tidigare från legenden om Kung Arthur och svärdet i stenen?

Hur tror du att det kommer att märkas när du läser, att berättelserna om Kung Arthur och riddarna vid runda bordet kom till för väldigt länge sedan?

Medan du läser

Kapitel 1: Ett nyfött barn

Varför var det viktigt att få en son, som skulle ärva tronen? Hur tänker du att berättelsen hade kunnat se ut om drottningen hade fått en dotter? Hade en flicka fått ärva tronen på samma sätt tror du? Varför/varför inte? Om du jämför nutid med dåtid, tänker du att det skulle vara någon skillnad om berättelsen hade utspelat sig idag?

Kungen styrde med hjälp av ett råd. På vilket sätt tror du att rådet hjälpte kungen att styra? Tänk dig att du var kung. Berätta varför det skulle kunna vara bra att ha en trollkarl i ditt råd! Hur skulle du använda dig av trollkarlens magi och kunskaper?

På vilka sätt tror du att trollkarlen Merlin tänkte göra sig redo för den dagen Arthur behövde hjälp av honom igen?

Kapitel 2: Svärdet i stenen

Vad menades med att det är "vargarnas tid" i England, när de inte hade någon kung som styrde i riket? Hur var det då i landet, tror du?

Arthur uppfostrades som en riddare. Vad tror du att han fick lära sig? Vad är en riddare för något, och vad gör en riddare, tänker du? Tror du att det var ett roligt liv? Eller var det kanske svårt och farligt? Berätta hur du föreställer dig livet som riddare!

Vad tror du att svärdet i stenen kom ifrån?

Kapitel 3: Den rättmätige kungen

Hur kom det sig att Arthur blev ledesen då han fick veta att han egentligen var kung Uthers son?

Varför ville vissa inte ha någon kung alls tror du? Kan det finnas fördelar med att inte ha någon som styr landet? Vilka nackdelar kan det finnas?

Vad tror du att en kung på den här tiden gjorde? Vad fick han bestämma och inte? Fanns det andra som också bestämde i samhället, tror du, eller bestämde kungen allt?

Vet du hur det fungerar i modern tid – vad får kungar bestämma nuförtiden? Vad har Sveriges kung för arbetsuppgifter? Tror du att det var svårare att vara kung förr än vad det är nu? Varför/varför inte?

Kapitel 4: Kampen om makten

Förklara varför Arthur bestämde att de skulle ha ett runt bord i festsalen, istället för långbord som var det vanligaste på den tiden! Varför var det så viktigt att legenderna även idag, 900 år senare, berättar om "riddarna av runda bordet"?

Kapitel 5: Riddaren av Vita handen

Hur kom det sig att pojken som ville bli riddare inte hade något namn? Hur tror du att det skulle vara, att växa upp utan att ha ett namn? Tycker du att det är viktigt att ha ett namn? Varför?

Kapitel 6: Gerins första stordåd

Vad tror du att dvärgen menade med att Gerin inte "dög något till"?

Kapitel 7: Guldön

Det blev en stor fest då slottets fru övertalat Gerin att stanna och vila upp sig. Hur kom det sig att dvärgen inte blev bjuden, tror du?

Kapitel 8: Trolldom!

Mabon sysslar med förbjuden magi, sägs det. Vad tror du att "förbjuden magi" innebär?

Kapitel 9: Lindormen

Hur hade du reagerat om du hade mött den stora lindormen? Vad hade du gjort för att besegra den?

Varför tror du att Alina ville gifta sig med Gerin, när hon aldrig hade träffat honom förut? Så är det i flera andra av bokens berättelser också – att någon vill gifta sig, med en person som han eller hon inte känner alls. Kanske för att de blivit kära vid första ögonkastet. Tror du att det kan vara så på riktigt också, eller bara i sagorna?

Kapitel 10: Den grymme riddaren

Varför tror du att den okände riddaren ville att väpnaren skulle ta med den döda riddarens kropp och visa upp den på slottet Camelot?

Varför ville Arthur själv möta den okände riddaren, istället för att skicka ut någon ur sin armé? Tycker du att det var rätt gjort? Hur hade du gjort i samma situation?

Kapitel 11: Damen i sjön

Varför kunde den okände riddaren inte besegras? Vem stod bakom riddaren och hade gett honom hans uppdrag?

Vem var Damen i sjön? Hur tror du att hon såg ut? Hur gammal tror du att hon var? Tänker du att hon var en människa – eller något annat? Vad, i så fall?

Kapitel 12: Schackspelet

Hur tror du att Valevin hade tänkt fånga den flygande svanen, för att på så vis få tag på schackspelet?

Vad menas med uttrycket: "det morrande havet visade sina tänder"?

Kapitel 13: Kvinna i nöd!

Varför tror du att Valevin ville hjälpa Brunor, när han var en sådan elak människa? Hade du hjälpt Brunor? Varför/varför inte?

Gamla sagor och legender kan ofta ha ett budskap där man vill ge råd om vad som är rätt och fel, eller hur man bör leva. Hittar du något budskap i berättelsen om den elake Brunor, som ångrar sig på sin dödsbädd? Vad vill berättelsen säga till oss, tror du?

Kapitel 14: Det stängda palatset

Varför tror du att palatset hölls stängt och skyddat så att inga främlingar fick komma in? Tänk dig att det var en stor mur kring området där du bor, så att du bara kunde träffa dina grannar, men aldrig se världen utanför muren. Du kunde heller aldrig träffa andra, eller se hur andra lever sitt liv. Hur tror du att det skulle vara?

Kapitel 15: En klok kvinna

Vem eller vad är det som räddar Ysabel och Valevin ur fånghålan? Vad är en vålnad? Varför vill denne hjälpa dem, tror du?

På vilket sätt var inte Ysabel som kung Lamorak drömt om? Hur hade kung Lamorak tänkt att allt skulle bli?

Vad är det för speciellt som händer då man spelar med schackspelet? Vilken färg hade du valt att vara, om du fick spela på det?

Kapitel 16: En ful gammal kärring

Vad tycker du om den gamla kvinnans svar på gåtan: vad vill en kvinna mest av allt? Vad hade du svarat? Tror du att det är samma svar för alla kvinnor? Tror du att svaret hade varit samma om gåtan var: vad vill en man mest av allt?

Kapitel 17: Ett löfte är ett löfte

Vi kan förstå att Ragnell gärna vill ha tillbaka sin riktiga kropp. Men tänker du att det är viktigt för Gavain att ha en vacker fru? Tror du att Gavain hade kunnat bli kär i Ragnell ändå, även om förtrollningen inte hade brutits, och hon hade fortsatt vara gammal och ful?

Känner du till någon annan, liknande berättelse där en person blir förvandlad till en fulare skepnad, och förtrollningen bara kan brytas av kärlek? I så fall – vilken/vilka?

Kapitel 18: Änglar till häst

Varför tror du att Parsifals mamma inte ville att hennes son skulle bli en riddare?

Kapitel 19. Graal-slottet

Vad var det för förbannelse som hade drabbat kungens rike? Vad gjorde förbannelsen?

Vad gjorde Parsifal för fel när han misslyckades med sitt uppdrag? Varför tror du att han inte frågade människorna i slottet om förbannelsen och hur han eventuellt skulle kunna befria dem från den?

Kapitel 20: Blodet i snön

Parsifal verkade tro att en riddare alltid måste vara stolt och modig som en hjälte. Men är medkänsla också en egenskap som en riddare ska ha, tänker du? På vilket sätt kan det vara bra att ha medkänsla om man är en riddare? Eller tror du att det kan vara dåligt på något vis?

Kapitel 21: Eremiten

Vet du vad en eremit är för något? Hur lever en eremit?

Vad är den heliga Graal för något? Berätta hur du tänker dig att den ser ut! Varför är den värdefull tror du? Har du hört talas om den heliga Graal tidigare?

Kapitel 22: Den nye Graal-kungen

Hur ville kungen leva resten av sitt liv, nu när förbannelsen hade släppt? Föreställ dig att du hade blivit fri från en förbannelse, efter en lång tid. Vad hade du valt att göra? Hade du gjort samma val som kungen? Varför/varför inte?

Kapitel 23: Trollkarlens torn

Trollkarlen Merlin levde på en plats som inte var till för människor. Vad tror du: är Merlin en människa, eller kanske inte helt och hållet mänsklig?

I den här boken finns många liknelser där man berättar vad som händer, eller som ska hända, men med andra ord. Vad tror du att Merlin menade med: "Förr eller senare måste den gamla eken falla"?

Kapitel 24: Ormen och vargen

Varför släppte Arthur in Mordred och Morgana i slottet, tror du? Tycker du att det var rätt gjort? Skulle du ha litat på dem, eller försökt hålla dem långt borta från dig?

Varför flydde Ginerva till ett kloster? Vet du vad ett kloster är? Varför kunde hon vara skyddad där?

Kapitel 25: Den sista striden

Det sista Arthur tänkte på var svärdet som måste tillbaka till Damen i sjön. Vad tror du skulle ha hänt om han bröt sitt löfte, och Damen i sjön inte fick svärdet tillbaka innan han dog?

Varför ville Arthur bäras ner till havet? Vilka tror du att de tre kvinnorna var? I boken har vi mött en massa olika varelser, som t ex troll, älvor, häxor, jättar och vålnader. Tror du att kvinnorna var människor eller något annat? Vad i så fall? Var tror du att de tre kvinnorna seglade med Arthur?

Kapitel 26: Arthurs öde

I det sista kapitlet berättas olika legender om vad som hände med Arthur efter hans död. Vad tror du hände sedan? Tror du att han begravdes av tre kvinnor, eller att han kom till det magiska landet Avalon? Tror du kanske, som den tredje legenden berättar, att Arthur och hans riddare vid Runda bordet ligger vilande i en förtrollad sömn, för att återvända en dag... "när tiden är redo"?

Efter läsningen

Den här boken bygger på en legend från 900-talet. Vad är en legend? Vad är det som skiljer en saga från en legend? Diskutera tillsammans vad ni tror kan vara sant i berättelserna, och vad som skulle kunna vara påhittat.

Boken är också en klassiker. Vad är kännetecknande för en klassiker? Vad tycker du om den här typen av berättelse? Har du läst någon annan bok som också räknas som en klassiker? Vilken, i så fall?

Kände du igen något sedan tidigare från legenden om Kung Arthur och riddarna vid runda bordet? I så fall, vad?

Berättelserna om Kung Arthur och riddarna vid runda bordet lär ut en del om ont och gott, och om hur man bör bete sig mot andra människor. Kungen är exempelvis ädel och godhjärtad och riddarna håller alltid sitt ord. Kan du ge ett exempel på det, från något av bokens kapitel?

Fundera på hur män och kvinnor beskrivs i boken! Vilka egenskaper tror du är viktiga hos de manliga hjältarna i boken? Är det samma egenskaper som är viktiga för kvinnorna i boken? Varför/varför inte tror du? Diskutera gärna tillsammans i mindre grupper eller i klassen.

De symboler eller bilder, som finns på riddarnas sköldar och handskar, spelar en viktig roll i berättelserna. Tänk dig att du vore en riddare! Hur skulle din vapensköld se ut? Vilken symbol skulle du välja, för att visa vem du är? Berätta! Gör gärna en teckning av den!

Ta reda på mer om Kung Arthur! Sök på Internet eller fråga efter en bok på ditt bibliotek. Har han funnits på riktigt? Eller är han en påhittad figur? Börja gärna på denna sida: <http://www.ungafakta.se/riddare/sagor/arthur/>

Vad vet du om riddare? Vad var riddarnas uppgift och hur levde man som riddare? Fanns det kvinnliga riddare? Ta reda på mer! Du kan hitta många bra faktaböcker om detta på biblioteket, men också söka på Internet. En bra sida med fakta för unga läsare är: <http://www.ungafakta.se/riddare/historia/>. Här kan du också läsa om livet i borgen, riddarnas vapensköldar och mycket annat.

Vilken av bokens berättelser tyckte du mest om? Vad var det som gjorde att du fastnade för just den?

Vad tycker du om bokens slut – att du själv som läsare får välja bland tre olika alternativ som berättar vad som hände? Vilket slut tyckte du var bäst?

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!